

Jaarverslag 2005

DIVERSUS

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van Fevlado-Diversus. Jawel, in een nieuw kleedje en voorzien van het nieuwe logo. Dat zet de combinatie van een oog en een hand in de verf. Een groot oog, dat het visuele aspect benadrukt met daarin een hand, die de link naar gebarentaal legt. Het vierkant waarin de tekening staat symboliseert het groepsgevoel van de Dovengemeenschap, die meer dan ooit de hand reikt naar de ruimere samenleving. Het oog doorbreekt dan ook het vierkant.

De goedkeuring en de implementatie van de nieuwe huisstijl vormen onderdeel van de professionalisering van de werking, een proces dat volop aan de gang is. Hiertoe wordt nauw samengewerkt met Fevlado en Fevlado-Passage. Het in 2005 goedgekeurd samenwerkingsakkoord tussen de drie organisaties bezegelt de afspraken en zet de krijtlijnen uit voor de toekomst. Ook het lidmaatschap bij Vijftact vzw, dat aanvankelijk het label van een gedwongen huwelijk draagt, werpt zijn vruchten af en biedt een meerwaarde op het niveau van kwaliteit, professionaliteit en netwerking.

Het overzicht van de vele vormingsactiviteiten maakt duidelijk hoe Diversus het streven naar een inclusieve samenleving met een volwaardig burgerschap voor doven en slechthorenden concreet gestalte geeft. Dit gebeurt door het informeren, sensibiliseren, vormen en ondersteunen van zowel doven als horenden, individuen als organisaties, op basis van een divers activiteiten aanbod. Nieuwe tendensen en actuele thema's worden onder de aandacht gebracht, vernieuwende initiatieven gestimuleerd. Diversus probeert hiermee een positieve bijdrage te leveren aan het emancipatieproces van de Vlaamse Dovengemeenschap.

In 2005 was er bijzondere aandacht voor :

- de officiële erkenning van de Vlaamse Gebarentaal: anno 2005 staat deze vraag prominent op de politieke agenda van het Vlaams Parlement;
- Dovenkunst en podiumkunsten met o. a. culturele expressies in VGT: wdd 05, de samenwerking met het educatief theatergezelschap Larfl, de samenwerking met theater De Spiegel en de eerste aanzetten voor een nieuw Vlaams Doof theatergezelschap;
- De eindschrijft van Corrie Tijsseling 'van deafheid naar deafhood'. Deze visie maakt komaf met het hokjesdenken doof – Doof. DEAFHOOD is daarentegen een dynamisch proces dat door iedereen op een unieke en verschillende wijze wordt ingevuld. Er zijn dus, ondanks de gemeenschappelijke kenmerken, geen twee mensen die op dezelfde manier hun doof zijn ervaren. Deze beleving is geen statisch gegeven maar wijzigt en evolueert: een continuüm met doof aan de ene kant en Doof aan de andere kant. Het is deze zienswijze die de vormingsdienst nauw aan het hart ligt en de motivatie vormt voor de nieuwe benaming 'Fevlado-Diversus', haar missie en doelstellingen.
- het op gang brengen van een erfgoedbewustzijn binnen de Dovengemeenschap. Met het geschiedenisonderzoek en de opstart van een archiefwerking zijn de eerste stappen gezet in het verzamelen, veilig stellen, bewaren en ontsluiten van het cultureel erfgoed van de Vlaamse Dovengemeenschap. De eerste resultaten verschijnen in de loop van 2006.

Een klein personeelsequipe, dat in 2005 uitgebreid werd met een dove educatieve stafmedewerker, bijgestaan door tientallen vrijwilligers leiden de activiteiten in goede banen. Iedere dag staan zij vol enthousiasme klaar om nieuwe uitdagingen tot een goed eind te brengen. Ik sluit dan ook graag het voorwoord af met een welgemeend dank je wel aan alle medewerkers.

Roos D'hoore
Coördinator

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Voorstelling Fevlado-Diversus vzw

1. Missie en doelstellingen.....	5
2. Beleid en strategie.....	5
2.1. Samenwerking met Fevlado en Fevlado-Passage.....	5
2.2. Lidmaatschap bij Vijftact.....	6
3. Personeel 2005.....	6
4. Financies	7
5. Lidmaatschappen	7
6. Contactgegevens.....	8

Inhoudelijke werking

De reguliere werking: uitbaten van een vormingsdienst

1. Diversus is pleitbezorger van de inclusie- en integratiegedachte.....	9
1.1. Diversus streeft naar een correcte beeldvorming over doven en een positieve houding t.o.v. doven	9
1.1.1 Sensibiliseringsactie voor een ruim publiek: Werelddovendag	9
1.1.2 Artikel/interview pers, radio of televisie	11
1.2. Diversus stimuleert de participatie van doven in alle geledingen van het maatschappelijk leven	11
2. Diversus draagt bij tot het verhogen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden m.b.t. de ontplooiing van dove personen op het persoonlijke, sociale en maatschappelijke vlak.....	12
2.1. Diversus biedt educatieve activiteiten aan voor doven en hun omgeving.....	12
2.1.1. Cursussen in een open en gesloten aanbod	12
2.1.2. Lezingen en getuigenissen.....	12
3. Diversus verwerft, actualiseert en vertaalt informatie en deskundigheid over doofheid en geeft deze door aan een zo ruim mogelijk publiek.....	15
3.1. Diversus stelt via het documentatiecentrum uitgebreide documentatie en informatie ter beschikking over dove mensen, hun taal en cultuur	15
3.2. Diversus geeft informatie, ervaringen en deskundigheid door via de uitgave en verspreiding van publicaties	16
3.2.1. Aanmaak nieuwe publicaties	16
3.2.2. Redactionele bijdrage in het tijdschrift 'Dovennieuws'	16
3.2.3. De website www.fevlado.be.....	16
3.2.4. E-post.....	16
3.2.5. Samenwerkingsverbanden.....	16
3.2.6. Evenementen en manifestaties.....	17

Projectwerking

1. Onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap.....	18
2. Uitbouw archief van de Vlaamse Dovengemeenschap	18

Voorstelling Fevlado-Diversus

1. Missie-doelstellingen

Fevlado-Diversus is een sociaal-culturele organisatie die streeft naar een inclusieve samenleving met een volwaardig burgerschap voor doven en slechthorenden. Ze benadert hierbij doofheid vanuit sociaal-cultureel perspectief, met respect voor ieders eigenheid, ongeacht de communicatiewijze en de groep waartoe de dove en/of slechthorende persoon zich identificeert.

Ze wil dit doen door :

- educatieve, ondersteunende en sensibiliserende activiteiten te organiseren die een genuanceerde visie op doof- en slechthorendheid bevorderen, gericht naar doven en slechthorenden, als naar horenden.
- De interactie te stimuleren tussen de gemeenschap van doven en slechthorenden en de ruimere samenleving
- Het stimuleren van de netwerkvorming tussen partners in het sociaal-culturele werkveld

Principes/waarden die Fevlado-Diversus daarbij hanteert:

- Diversus erkent ieders eigenheid
- Diversus eert de inclusie-en empowermentgedachte
- Zelfreflectie is een principe
- Diversus vertrekt vanuit een objectieve benadering en een open geest
- Diversus is ervan overtuigd dat de communicatieproblematiek zowel bij doven en slechthorenden, als bij de maatschappij ligt

Inclusie

In het integratiestreven dat in de jaren '80-'90 hoogtij vierde stond het zich aanpassen aan de algemene norm van de samenleving centraal. Ook dove mensen hadden het recht om te participeren aan de gewone samenleving, maar dan wel door het leveren van eigen inspanningen (het communicatiesysteem Nederlands met Gebaren, het leren spraakafzien en spreken zijn hier niet vreemd aan). De samenleving zelf bleef buiten schot. Integratie was hoofdzakelijk éénrichtingsverkeer. Mede op basis van die kritiek groeide het gedachtegoed van inclusie en volwaardig burgerschap. Inclusie is een wederkerig proces. Om deel te kunnen uitmaken van de samenleving moeten én de dove persoon én de samenleving inspanningen leveren. Inclusie is nl. een relationeel concept. Het start bij het accepteren en waarderen van diversiteit in een gemeenschap.

Volwaardig burgerschap

Dove mensen moeten volwaardig deel kunnen nemen aan alle aspecten van de samenleving. Het zijn burgers met gelijke rechten en plichten. Ze hebben recht op (specifieke) ondersteuning om gelijkwaardig te kunnen participeren en om een eigen bijdrage te leveren.

2. Beleid en strategie

1.1. Samenwerking met Fevlado en Fevlado-Passage vzw

De officiële samenwerking die in 2004 tot stand kwam tussen de drie Fevlado-organisaties werd in 2005 gevolgd door een samenwerkingsakkoord. Ze is opgesteld door het Dagelijks Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de drie vzw's op 2 september 2005.

Het akkoord regelt de samenwerking op het niveau van het bestuur, finances, personeel, logistiek en de interne en externe communicatie.

In maart 2005 nam André Lathouwers ontslag als voorzitter van Fevlado en beëindigde hij zijn bestuursmandaat in de Algemene Vergadering en Raad van Bestuur. Filip Verstraete werd benoemd als nieuwe voorzitter van Fevlado en als lid van de Algemene Vergadering en Raad van Bestuur van Fevlado-Diversus.

Samenstelling van de bestuursorganen: situatie op 31 december 2005

De **Algemene Vergadering** telt 13 leden:

Hugo Platteau, voorzitter
Jan Magry, secretaris
Theo Soetemans
Renaat Van Hende
Filip Loncke
Vincent Ameloot
Maartje De Meulder
Helga Stevens
Joris Van Landuyt
Frank Van de Perre
Johan Van Landuyt
Filip Verstraete
Br. Dirk Beirnaert

De **Raad van Bestuur** is samengesteld uit 12 beheerders:

Hugo Platteau
Jan Magry
Renaat Van Hende
Br. Dirk Beirnaert

Filip Loncke
Vincent Ameloot
Maartje De Meulder
Helga Stevens
Joris Van Landuyt
Frank Van de Perre
Johan Van Landuyt
Filip Verstraete

Fevlado, Fevlado-Diversus en Fevlado-Passage hebben één gemeenschappelijk **Dagelijks Bestuur**, samengesteld uit de 3 voorzitters, de 3 secretarissen en de directies/coördinatoren. Zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijks beleid van de 3 organisaties:

Filip Verstraete
Hugo Platteau
Frank Van de Perre
Maartje De Meulder
Jan Magry
Johan Van Landuyt
Ilse Wouters
Roos D'hoore
Anja Van Impe

De directie en coördinatoren van de drie vzw's vormen samen de staf. In het tweewekelijks overleg wordt de dagelijks werking besproken en op elkaar afgestemd.

2.2. Diversus is lid van Vijftact vzw

Fevlado-Diversus wordt via haar lidmaatschap bij Vijftact vzw gesubsidieerd in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 3 april 2004. In de loop van 2005 werd verder gesleuteld aan de structuur en de werking van Vijftact. Het coördinatorenoverleg kreeg de bevoegdheid van Dagelijks Bestuur en de coördinator van Vijftact werd als gevolmachtigde derde aangeduid. Op die manier werd de Raad van Bestuur ontlast van de dagelijkse werking. Op 20 juni onderschreef de Raad van Bestuur het definitieve huishoudelijk reglement dat op de eerstvolgende Algemene Vergadering van 22 november werd bekrachtigd. Het regelt het verkeer tussen de vzw's, de structuur, de werking en de financiën van de federatie.

Samenstelling van de bestuursorganen: situatie op 31 december 2005

De **Algemene Vergadering** van Vijftact bestaat uit drie afgevaardigden van de vijf lidorganisaties:

Ronald Breyne – centrum Zit Stil
Steven Van den Neucker – centrum Zit Stil
Ria Van Den Heuvel – centrum Zit Stil
Frans Carsau – Gezin en Handicap

Lief Vanbael – Gezin en Handicap
Bernard Vyncke – Gezin en Handicap
Herman Van Hove – SIG
Colson Marc – SIG
Viviane Vermeiren – SIG
Roos D'hoore – Fevlado-Diversus
Filip Verstraete – Fevlado-Diversus
Jan Magry – Fevlado-Diversus
Jos Valkenburg – Vlaamse Dienst Autisme
Linda Geldhof – Vlaamse Dienst Autisme
Det Dekeukeleire – Vlaamse Dienst Autisme

De **Raad van Bestuur** telt 10 beheerders, twee van elke lidorganisatie:

Voorzitter: Frans Carsau
Ondervoorzitter: Ronald Breyne
Secretaris: Viviane Vermeiren
Peningmeester: Jos Valkenburg
Beheerder: Det Dekeukeleire
Beheerder: Ria Van Den Heuvel
Beheerder: Roos D'hoore
Beheerder: Filip Verstraete
Beheerder: Herman Van Hove
Beheerder: Lief Van Bael

Het **Dagelijks Bestuur** bestaat uit de voorzitter, de coördinatoren of directeurs van de lidorganisaties en de coördinator van Vijftact:

Frans Carsau, voorzitter
Greet Firlefyn, algemeen coördinator Vijftact
Viviane Vermeiren, Coördinator SIG
Jos Valkenburg, directeur VDA
Ria Van Den Heuvel, directeur centrum Zit Stil
Lief Van Bael, coördinator Gezin en Handicap
Roos D'hoore, coördinator Fevlado-Diversus

3. Personeel 2004

• In vast dienstverband

- Roos D'hoore, coördinator (voltijds):
roos.dhoore@fevlado.be
- Ingeborg Scheiris, educatieve stafmedewerker reguliere werking (deeltijds):
ingeborg.scheiris@fevlado.be
- Filip Verhelst, educatieve stafmedewerker reguliere werking, vervanging ouderschapsverlof Ingeborg Scheiris (deeltijds à rato van 8 uren per week): contract van 01/03/2005 – 01/09/2005
- Kathleen Vercruysse, educatieve stafmedewerker reguliere werking,

vervanging ouderschapsverlof: Ingeborg Scheiris (deeltijds à rato van 8 uren per week): contract van 01/09/2005-31/12/2005:

- kathleen.vercruyssen@fevlado.be
- Filip Van Tricht, projectmedewerker uitbouw archief Vlaamse Dovengemeenschap (35/40): tot 15/06/2005
- Bram Beelaert, projectmedewerker uitbouw archief Vlaamse Dovengemeenschap (voltijds): contract vanaf 24/10/05: Bram.beelaert@fevlado.be
- Liesje Raemdonck, projectmedewerker onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap (deeltijds): liesje.raemdonck@fevlado.be
- Ingeborg Scheiris, projectmedewerker onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap (deeltijds)

• Freelance medewerkers

- Voor de vorming op maat, de reguliere Vlaamse Gebarentaal cursussen en de lezingen worden dove freelance docenten ingeschakeld.
- Een freelance webmaster is verantwoordelijk voor de website, een externe boekhouder en accountant zijn betrokken bij het financieel beleid van de vzw.
- Een dove persoon neemt in het kader van het onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap de interviews af met de orale bronnen.

• Fevlado-personeel

Personeel van Fevlado vzw en Fevlado-Passage vzw ondersteunen Diversus bij de uitvoering van haar vormingsactiviteiten en enkele logistieke taken. Hiertegenover staat een financiële return. De afspraken hieromtrent staan beschreven in het samenwerkingsakkoord tussen de 3 Fevlado-organisaties.

• Vorming – Opleiding – Training

- Dovencultuur en grammatica van de VGT waren de ingrediënten van de achtdaagse opleiding voor de freelance dove docenten. 6 van de 8 opleidingsdagen vonden plaats in 2005 in het vredeshuis te Gent, onder deskundige begeleiding van Hilde Nyffels, Diane Boonen en enkele gastsprekers.

Docenten die nood hadden aan extra ondersteuning werden verder individueel begeleid.

- De coördinator van Diversus volgde de door Sociare ingerichte basis cursus PC 329
- Roos D'hoore en Ingeborg Scheiris hebben hun opleiding tolk Vlaamse Gebarentaal tot een goed eind gebracht
- Bram Beelaert startte in het najaar met de cursus VGT 1^e jaar.

4. Financies

- Diversus wordt via haar lidmaatschap bij Vijftact vzw gesubsidieerd in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Met deze middelen wordt de tewerkstelling bekostigd van anderhalf personeelslid, belast met de uitvoering van de vormingsactiviteiten in het kader van het uitbaten van een vormingsdienst. Het subsidiebedrag bleef ook in 2005 bevroren tot op het niveau van 2001, waardoor de beschikbare werkingsmiddelen jaar na jaar slinken. Ook de provincie Oost-Vlaanderen voorziet in een betoelaging. Dit gebeurt in het kader van de erkenning van het samenwerkingsverband Fevlado - Fevlado-Diversus als dienstverlenende organisatie.
- Het onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap werd voor de derde maal op rij gesubsidieerd door de provincie Oost-Vlaanderen, dienst Cultuur.
- De afdeling Beeldende Kunst en Musea van de administratie van de Vlaamse Gemeenschap financierde in het kader van het archiefdecreet het derde projectjaar van de uitbouw van het archief van de Vlaamse Dovengemeenschap. Een nieuwe voltijdse projectmedewerker kon hierdoor in het najaar aan de slag.

5. Lidmaatschappen

Fevlado-Diversus is lid van:

- De Federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap en hun omgeving, Vijftact vzw
- De Federatie van Organisaties Volksontwikkeling, FOV
- De Federatie voor Werkgevers van de Sociaalculturele sector, SOCIARE
- De Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief- en Documentatiewezenen, VVDAB

6. Contactgegevens

Secretariaat:

Fevlado-Diversus vzw

Coupure Rechts 314

9000 Gent

Tel 09/228.59.79

Teksttel en fax: 09/329.07.47

Documentatiecentrum:

Edgard Tinelstraat 92

9040 Sint-Amandsberg

Voor algemene informatie: diversus@fevlado.be

Voor informatie over de aan te kopen publicaties:

verkoopdienst@fevlado.be

Voor meer informatie over de cursussen VGT:

gebarentaalcursus@fevlado.be

www.fevlado.be

De reguliere werking 2005: uitbaten van een vormingsdienst

Fevlado-Diversus en haar lidmaatschap bij Vijftact vzw

Diversus is voor het uitbaten van haar vormingsdienst erkend door het Ministerie van Cultuur, in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 4 april 2003. Hiertoe maakt Diversus sinds 21 april 2004 deel uit van Vijftact vzw, de federatie van 5 vormingsdiensten die werken rond een specifieke thematiek/doelgroep: SIG, centrum Zit Stil, Vlaamse Dienst Autisme, Gezin en Handicap en Fevlado-Diversus. De vijf sociaal-culturele organisaties streven naar een volwaardig burgerschap van personen met een handicap (in ruime zin) in een samenleving die hierop is afgestemd. Vijftact ondersteunt deze organisaties in hun werking. Ze treedt op als belangenbehartiger en woordvoerder. Ze waakt erover dat de lidorganisaties voldoen aan de decretale vereisten. Vijftact zorgt voor de bundeling van kennis, inzicht en knowhow van de aangesloten organisaties en realiseert zo een meerwaarde op het vlak van kwaliteitszorg, professionaliteit, netwerkverbreding en afstemming. Vijftact respecteert de eigenheid en deskundigheid van de aangesloten lidorganisaties..

Het beleidsplan '2005-2009' stelt de volgende doelstellingen centraal:

- Vijftact is de pleitbezorger van de inclusie- en integratiegedachte;
- Vijftact draagt bij tot het verhogen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden m.b.t. de verschillende doelgroepen op het persoonlijke, sociale en maatschappelijke vlak;
- Vijftact verwerft, actualiseert en vertaalt informatie en deskundigheid over de verschillende doelgroepen en hun maatschappelijke context en geeft deze door aan een zo ruim mogelijk publiek.

Deze doelstellingen werden op het niveau van de 5 vormingsdiensten geoperationaliseerd in concrete activiteiten, met de sociaal-culturele methodiek als werkwijze om te streven naar meer solidariteit, emancipatie en inclusie.

Dit betekent dat er jaarlijks, naast de verplicht te vervullen 250 uren educatieve activiteiten, tal van aanvullende vormingsactiviteiten op het programma staan.

1. Diversus is pleitbezorger van de inclusie- en integratiegedachte

1.1. Diversus streeft naar een correcte beeldvorming over doven en een positieve houding t.o.v. doven

1.1.1. Sensibiliseringsactie voor een ruim publiek : Werelddovendag - 24 september 2005 - Kortrijk

Werelddovendag is uitgegroeid tot dé sensibiliseringsactiviteit van de Vlaamse Dovengemeenschap. In tegenstelling tot de allereerste WDD happenings, waarbij het accent op het feestgebeuren lag dat eerder in de besloten kring van de Dovengemeenschap plaatsvond, staan vandaag ook de politieke en culturele functie centraal. Niet alleen de bezoekers, horend en doof, worden aan de hand van een divers activiteitenprogramma geïnformeerd. Via de verslaggeving in de media (geschreven pers en tv reportages) wordt de ruimere samenleving gesensibiliseerd.

Het programma 2005 werd aan de hand van een vast concept uitgewerkt. In de voormiddag was er een studievoormiddag over 'De toekomst van het onderwijs voor D/doven' waarop Fevlado haar standpunten in verband met het onderwijs voor doven en slechthorenden aankondigde. De informatiebeurs gaf instellingen en organisaties uit de onderwijssector de kans hun werking voor te stellen. In de namiddag konden Dove jongvolwassenen via een uitgebreid cultureel programma hun eigen artistieke talenten naar boven halen. De videowedstrijd 'Kijk eens wat we kunnen', de finale van het open podium, de workshop dans en circustechnieken gaf hen de mogelijkheid te proeven van diverse kunstvormen.

WDD 2005 was goed voor:

- de verspreiding van 300 affiches en 3.000 folders en aankondigingen in de pers
- een duizendtal bezoekers, met aanwezigheid van o.a. Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van onderwijs, Stefaan De Clerck, burgemeester van Kortrijk, Dirk De Fauw, bestendig afgevaardigde van de provincie West-Vlaanderen en Stijn Coninx, regisseur.
- Heel wat media-aandacht:
 - de standaard publiceerde een artikel over een doof gezin
 - het VRT-journaal maakte een reportage op 24/09/2005
 - specifiek voor het videoproject:

- 06/02: reportage bij radio 2 middagpost
- 07/02: reportage op het VTM journaal
- 24/09: reportage op de regionale TV-zender WTV
- 28/09: reportage op Ketnet

De werkgroep wdd, bestaande uit personeelsleden van Diversus en Fevlado, leidde het vele voorbereidingswerk in goede banen en kon hierbij rekenen op de steun van tientallen vrijwilligers.

Een terugblik (uit het dovennieuws, november-december):

Omdat we de dingen nu eenmaal graag stellen zoals ze zijn en we valse bescheidenheid iets voor mietjes vinden, gooien we het maar meteen in de groep: beste mensen, WDD 2005 was zo geslaagd als een student met grote onderscheiding. We hoeden er ons echter voor om volledig naast onze schoenen te gaan lopen en nemen akte van de opmerkingen over eventuele schoonheidsfoutjes die ons werden doorgestuurd. Dank daarvoor, tussen haakjes, o kritisch publiek.

Zo bleek de bewegwijzering - of liever het gebrek eraan - meerdere mensen in staat van geografische verwarring te hebben gebracht en belandden er een handvol passanten in de toiletten terwijl ze naar het restaurant op zoek waren. Of bleek het volledig uit Vlaamse Gebarentaal opgetrokken Open Podium, volksevenement bij uitstek, niet voor alle volk toegankelijk wegens afwezigheid van stemtolken. Of, nu we toch op dreuf zijn: sommige programmaonderdelen overlaptten elkaar, waardoor ambitieuze toeschouwers hier en daar een activiteit aan hun neus zagen voorbijgaan, terwijl die neuzen best zin hadden om overal de sfeer eens op te snuiven. En tot slot, omdat we niet te beroerd zijn om tot op het bot te gaan qua zelfreflectie: ja, mevrouw, ook uw klacht over het gebrek aan hotdogs tussen 12u00 en 14u00 staat genoteerd.

Studievoormiddag over onderwijs

Nu we beteuterd mea culpa hebben geslagen, is het weer tijd voor eigen lof - dat overigens nooit stinkt, wat ze ook beweren. Het programma mocht er wezen en daar zijn we fier op. Aan de vroege vogels die erin slaagden om na een avondje vrijdagavondfuiven op te dagen voor de studievoormiddag: respect. We hebben het alleen van horen zeggen want op dat moment waren wij het drankbonnensysteem aan het bestuderen, maar naar verluidt loonde het de moeite om de congresruimte even gedag te zeggen. Minister Vandembroucke verzorgde de openingsspeech met

in zijn kielzog een schare aan andere sprekers (Jan Magry, Paul Bulckaert, Leo De Raeve, Goele Joniau, Chantal Thomas en Filip Verstraete), die stuk voor stuk hun eigen visie gaven op de problematiek. Wat die visie zoal inhield, kan je nalezen op www.fevlado.be. De Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties, organisator van de studievoormiddag, kwam uiteraard ook zelf met enkele standpunten voor de dag.

Videowedstrijd dove jongeren

Terwijl de allerkleinsten en middelgroten enkele stijlvolle karate- en taekwondomoves onder de knie probeerden te krijgen (met dank aan Bloso) of de clown uithingen onder deskundige begeleiding van circusschool Woesh!, snelden dove pubers zich richting auditorium om er de regie- en acteerpresetaties van hun vrienden te bewonderen. De zaal zat afgeladen vol, maar hoe indrukwekkend de fanbase van de verschillende de dovenscholen ook was, niemand anders dan de deskundig geselecteerde juryleden - waaronder regisseur Stijn Coninx, alsjeblijf - had iets in de pap te brokken. In de vroege vooravond viel het verdict: Anna, Kimberley en Fefiye van KOCA (Antwerpen) gingen met de pluimen lopen. Hun filmpje 'Visuele Handen' bekoorde de jury het meest, maar ook het talent uit de andere scholen ontving woorden van lof. Spermalie (Brugge) en KIDS (Hasselt) kaaptten de tweede en derde prijs weg. Het enthousiasme en de inzet van de jongeren die erin slaagden om zo maar eventjes wat kortfilmpjes uit de mouw te schudden illustreren mooi dat de dove jeugd van tegenwoordig ook tot iets anders in staat is dan wat lusteloos rondhangen, iets waarin wij nochtans uitblonken *in onze tijd*.

Prijsuitreiking

Een prijs komt nooit alleen en dus deden onze broeders van Fevlado er een schepje bovenop, omringd door zwaargewichten als Stefaan De Clerck, burgemeester van Kortrijk, en Dirk de Fauw, bestendig afgevaardigde van de Provincie West-Vlaanderen. Dit jaar was het de beurt aan de jonge wolven van DAF (Doof Actie Front) om zich de hemel in te laten prijzen. Ook André Lathouwers, voormalig voorzitter van Fevlado, werd gehuldigd. Aan hen die zo 'n beeldje van Jean-Pierre Desmidt en vijf minuten glorie op het podium ook wel zien zitten, het volgende. Je wordt niet zomaar in de watten gelegd, je moet er iets voor doen. Zoals de Daffers, bijvoorbeeld. We hoeven het vast niet meer te vertellen, maar omdat we erg fier zijn op onze strijdvaardige poulains doen we het toch: DAF slaagde erin om zo maar eventjes 71.330 handtekeningen pro erkenning van de Vlaamse gebarentaal te verzamelen en wurmde zich op die manier een weg naar een hoorzitting in het Vlaams Parlement. Wanneer heeft u dat laatst nog eens

gepresteerd? Gebarentaalminnend Vlaanderen wacht gespannen het verdere verloop van deze thriller af (zie www.doofactiefrent.be).

Open Podium

Het podium was nog niet koud of het werd overrompeld door vers jong geweld dat de spotlights niet schuwde. Fevlado-Diversus dacht, net zoals vorig jaar, uit te pakken met een bescheiden initiatief dat onbevreesde talenten de kans geeft om voor een bereidwillig publiek eender wat – zolang het niet in strijd is met de wet, uiteraard - naar voren te brengen. Maar wat bleek? Het aantal deelnemers overtrof onze stoutste verwachtingen en de zaal was tot aan de nok gevuld met uitzinnige fans van de moedige participanten. Als we volgend jaar Vorst Nationaal moeten afhuren, dan zegt u het maar.

De stukjes werden indrukwekkend opgeluisterd door de showbeesten van danssensatie Sense en vakkundig aan elkaar gegrapt door het nu al legendarische duo Kurt & Serge, maar alleen de kandidaten moesten de kritische blik van de jury trotseren. De act die het meest in de smaak viel bij het oordelend panel vloede uit de handen van Pascal Giovannardi - nagenieten kan via de website van Fevlado.

Het was een memorabele avond en we hopen er in de toekomst nog veel van dat kaliber te mogen organiseren. Samengevat: Fevlado-Diversus is maar wat blij dat het jongeren met ambities een platform kan bieden en wil dergelijke culturele activiteiten blijven stimuleren en realiseren. Maak jullie borst maar nat voor WDD 2006.

1.1.2. Artikel/interview pers, radio of televisie

Een aantal belangrijke sensibiliserings- en vormingsactiviteiten waren goed voor een aankondiging en/of artikel in de pers. Hiervan wordt gebruik gemaakt om correcte informatie over de sociaal-culturele visie op doofheid de wereld in te sturen, wat anno 2005 nog steeds geen gemakkelijke opdracht blijkt te zijn. De pers hanteert vaak nog een verkeerde terminologie. Het is niet doventaal, doofstom en doventolk maar wel Vlaamse Gebarentaal, doof en tolk Vlaamse Gebarentaal.

06/02/05	videoproject Kijk eens wat we kunnen, radio 2 middagpost
07/02/05	Voorstelling video-project 'Kijk eens

02/05/05	wat we kunnen', VTM nieuws Doventaal en dovencultuur CollegeCronicke (Sint-Aloysiuscollege)
06/05/05	Corrie Tijsseling beluisterd, VLOC-visie juni 2005
21/09/05	Werelddovendag legt accent op onderwijs, De Standaard
24/09/05	reportage over Werelddovendag VRT-journaal
24/09/05	reportage over het videoproject WTV journaal
28/09/05	reportage over het videoproject Ketnet
21/11/05	reportage over het sociaalartistiek theaterproject voor dove jongeren en de selectie voor 'de 100 van Sam', radio 2
23/11/05	Horen met je ogen, spreken met je handen campuskrant K.U.L.

1.2. Het stimuleren van de participatie van doven in alle geledingen van het maatschappelijk leven

Een meer inclusieve samenleving en een geëmancipeerde Dovengemeenschap leidt tot een grotere vraag naar ondersteuning vanuit sociaal-culturele hoek. Dit in tegenstelling tot vroeger waar vaak een problematische context (ontoegankelijkheid van de werkvloer bv.) de aanleiding vormde. Doven zijn zelf vragende partij om aan het culturele leven te participeren en om via het levenslang en levensbreed leren (het niet-formeel vormingscircuit) zich verder te ontplooiën. Anderzijds merken we bij organisaties een grotere interesse voor bepaalde doelgroepen en de bereidheid om het eigen aanbod toegankelijk te maken.

Het ondersteunen en begeleiden van deze organisaties omhelst vaak meer dan een éénmalig overleg. Het is een zoektocht waarbij de ondersteuningsvraag en de context waarbinnen die tot stand is gekomen, een concretisering en verduidelijking behoeft. Pas dan kan een adequaat antwoord geformuleerd worden, dat zich meer dan eens vertaalt in een aangepaste vorming op maat. In 2005 werd samengewerkt met:

- CVO-vspw, Sint-Amandsberg
- CM, Mechelen
- KUL, Leuven
- Asalben, Merelbeke
- Educatief theatergezelschap Larfi, Gent
- Vlaamse Gemeenschap, dienst emancipatie,

- Brussel
- VFG, Brussel
- Vormingplus Oost-Brabant, Kessel-Lo
- Vormingplus Midden en Zuidwest Vlaanderen, Kortrijk
- Beschermde werkplaats Arcotex, Brugge
- CM, Gent
- Mentor vzw, Kortrijk
- MuHKA, Leuvenstraat, Antwerpen
- Theater De Spiegel, Antwerpen

plaats communicatiecursussen. Ze omvatten tal van oefeningen om de visuele, motorische en expressieve vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor het aanleren van VGT. Er wordt een basislexicon en enkele belangrijke grammaticale regels aangeleerd die gerelateerd zijn aan de dagelijkse communicatie. Dit gebeurt aan de hand van specifieke thema's. De docenten zijn doof en eerste taal- of moedertaalgebruikers. De cursussen lopen van oktober tot april en omvatten 20 lessen van telkens twee uur.

2. Diversus draagt bij tot het verhogen van het inzicht, de kennis en de vaardigheden m.b.t. de ontplooiing van dove personen op het persoonlijke, sociale en maatschappelijke vlak.

2.1. Diversus biedt educatieve activiteiten aan voor doven en hun omgeving

2.1.1. Cursussen in een open en gesloten aanbod

Fevlado-Diversus organiseert in een open aanbod ieder schooljaar cursussen Vlaamse Gebarentaal 1^e en 2^e jaar. Het zijn in de eerste

Cursussen op maat worden in samenwerking met andere organisaties/instellingen georganiseerd voor een welbepaalde doelgroep. Aan de basis van de cursus ligt vaak een ondersteuningsvraag die met de organisatie in kwestie uitgeklaard en geconcretiseerd wordt. De vorming die hieruit voortvloeit heeft in hoofdzaak de bedoeling kennis te maken met de Dovengemeenschap, haar taal en cultuur. Dit gebeurt aan de hand van het aanbieden van de cursus VGT 1^e en 2^e jaar, bepaalde modules van deze standaardcursus of kortlopende cursussen, die naast een initiatie in de Vlaamse Gebarentaal zich meer toespitsen op het thema Dovencultuur, toegankelijkheid en hoe omgaan met.

Ook dove volwassenen zijn meer en meer vragende partij naar vorming over tal van dovencultuur gerelateerde thema's. In het najaar van 2005 is dan ook gestart met een cursus Dovencultuur voor dove leden van de Brugse dovenclub Nowedo.

Overzicht cursussen VGT in open aanbod

Schooljaar 2004-2005: Januari – april 2005

Cursussen Vlaamse Gebarentaal 1ste jaar

Cursusplaats	Aantal lessen	Aantal lesuren	Gemiddeld aantal cursisten
Aalst	11	22	19
Antwerpen – les 1	12	24	16
Antwerpen – les 2	12	24	15
Brugge – les 1	10	20	13
Brugge – les 2	10	20	13
Gent – les 1	11	22	17
Gent – les 2	10	20	18
Hasselt	10	20	17
Kortrijk	10	20	16
Leuven – les 1	10	20	22
Leuven – les 2	10	20	9
Turhout	12	24	12
Totaal	128	256	187

Cursussen Vlaamse Gebarentaal 2de jaar			
Cursusplaats	Aantal lessen	Aantal lesuren	Gemiddeld aantal cursisten
Antwerpen	10	20	25
Gent-Ledeberg	10	20	18
Hamont-Achel	9	18	8
Leuven	9	18	11
Sint-Niklaas	9	18	10
Totaal	47	94	72

**Schooljaar 2005-2006 :
Oktober – december 2005**

Cursussen Vlaamse Gebarentaal 1ste jaar			
Cursusplaats	Aantal lessen	Aantal lesuren	Gemiddeld aantal cursisten
Antwerpen – les 1	10	20	18
Antwerpen – les 2	10	20	23
Brugge	9	18	22
Gent – les 1	10	20	21
Gent – les 2	10	20	20
Gent – les 3	10	20	23
Hasselt	8	16	20
Ieper	10	20	24
Kortrijk	9	18	24
Leuven – les 1	10	20	22
Leuven – les 2	10	20	21
Sint-Niklaas	10	20	21
Turnhout	10	20	21
Totaal	126	252	280

Cursussen Vlaamse Gebarentaal 2de jaar

Cursusplaats	Aantal lessen	Aantal lesuren	Gemiddeld aantal cursisten
Aalst	8	16	13
Antwerpen	10	20	19
Brugge	10	20	17
Gent-Ledeberg	10	20	17
Leuven	10	20	14
Totaal	48	96	80

Algemeen totaal	349	698	619
------------------------	------------	------------	------------

Overzicht cursussen in een gesloten aanbod:
op vraag of in samenwerking met andere organisaties

Gemeente Balen , adviesraad voor personen met een handicap	Cursus VGT module 1 en 2	20 uren
Taal- en Instructiecentrum van het Houtland, Torhout	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in '04)	14 uren

Taal- en Instructiecentrum van het Houtland, Torhout	Cursus VGT 2 ^e jaar (gestart in '04)	16 uren
Beschermde werkplaats 'De Waak', Kuurne	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in '04)	22 uren
Vlaamse Gemeenschap, dienst vorming, Brussel	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in '04)	20 uren
Vlaamse Gemeenschap, dienst emancipatie	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in '04)	27 uren
BSBO De Regenboog	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in '04)	20 uren
Taal- en Instructiecentrum van het Houtland, Torhout	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in het najaar)	18 uren
Taal- en Instructiecentrum van het Houtland, Torhout	Cursus VGT 2 ^e jaar (gestart in het najaar)	20 uren
K.U.L., dienst studieadvies	Cursus Dove mensen, hun taal en cultuur	10 uren
Vlaamse Gemeenschap, dienst emancipatie, Brussel	Cursus VGT 1 ^e jaar (gestart in het najaar)	19,5 uren
Dovenclub Nowedo-Brugge	Cursus Dovencultuur	6 uren

2.1.2. Lezingen en getuigenissen

Op vraag van onderwijsinstellingen (lager, middelbaar en hoger onderwijs) en organisaties uit de non-profit sector geven dove ervaringsdeskundigen voordrachten en getuigenissen met als thema's: beleving, dovengemeenschap, Vlaamse Gebarentaal, hoe omgaan met enz.

Het ingediende project bij het Fonds Jeanne en Pierre Beeckman, ten behoeve van de aanmaak van didactisch materiaal, werd uiteindelijk niet weerhouden. Er is bijgevolg nood aan andere financierings-bronnen om de kwaliteit van deze vormingsactiviteit te verbeteren.

Overzicht 2005

Technisch Instituut H.Harten, Ninove	4/02	3 ^e graad T.S.O.	getuigenis
Middenschool v/h Gemeenschapsonderwijs, Geraardsbergen	23/03	4 ^e en 5 ^e jaarsstudenten	getuigenis
Sint-Aloysiuscollege, Menen	17/02	5 ^e jaars A.S.O.	Dovencultuur
Arteveldehogeschool, Gent	26/01	1 ^e jaars sociaal werk	getuigenis
Vrije Basisschool Lembeke	24/02	5 ^e leerjaar	getuigenis
Vrije Basisschool De kleine prins, Kluizen	22/03	5 ^e leerjaar	getuigenis
H.Hartinstituut, Harelbeke	19/05	Laatstejaars Onthaal en PR	getuigenis
B.S.O. De Beemden, Mechelen	04/02	Studenten ov 3	getuigenis
Gemeentelijke Basisschool	13/06	5 ^e leerjaar	getuigenis
Gemeentelijke Basisschool, Laarne	21/06	5 ^e leerjaar	getuigenis
Werkwinkel, Gent	07/07	personeel	hoe omgaan met
De Haerneclub, Heule	17/04	leden	sociale kaart
Instituut Sint-Maria, Antwerpen	6/09	Studenten opvoeders A2	Introductie
VFG, Brussel	13/09	Personeel vakantiecentra	Hoe omgaan met
Sint-Lodewyckcollege, Destelbergen	7/11	Laatstejaars A.S.O.	getuigenis
Vrije Basisschool Lembeke	24/02	5 ^e leerjaar	getuigenis

3. Diversus verwerft, actualiseert en vertaalt informatie en deskundigheid over doofheid en geeft deze door aan een zo ruim mogelijk publiek

3.1. Diversus stelt via het documentatiecentrum uitgebreide documentatie en informatie ter beschikking over dove mensen, hun taal en cultuur

Enkele cijfergegevens:

- aantal titels op 31 december 2005: 1312
- aantal nieuwe titels: 63
- ontleningen en consultaties:
 - 751 geregistreerde ontleningen
 - 90 infovragen kregen een schriftelijk antwoord
- Het documentatiecentrum is dagelijks, behalve op zondag en schoolvakanties, geopend voor een ruim publiek. Hierdoor is de bib op weekbasis 55,5 uren toegankelijk. Op dinsdag is een stafmedewerker aanwezig die vloeiend VGT beheerst en de geïnteresseerden begeleidt.

Het documentatiecentrum van Fevlado-Diversus werd n.a.v. de uitbouw van een vormingsdienst (in het kader van het dienstendecreet) in 1995 opgericht. Er is toen onmiddellijk geopteerd om samen te werken met de bibliotheekschool van het CVO-vspw te Sint-Amandsberg. Hierdoor kon het vanaf het prille begin op een professionele manier uitgebaat worden: Dat betekent anno 2005:

- dat geïnteresseerden meer dan 1.300 titels over dove mensen, hun taal en cultuur gratis kunnen ontlenen en raadplegen. De informatie is beschikbaar in de vorm van een uitgebreide collectie boeken, tijdschriften, video's, eindwerken Graduaat Tolk voor Doven, documentatiemappen en persknipsels. De sociaal-culturele visie is bepalend voor het aankoopbeleid. Er zijn dan ook weinig medische werken over doofheid terug te vinden, maar heel wat over dovencultuur, geschiedenis, leefwereld, culturele expressies, toegankelijkheid, beeldvorming, onderwijs en opvoeding, hulpmiddelen, hulpverlening, Dovengemeenschappen;
- een met de Brocade-bibliotheeksoftware

geautomatiseerd documentatiecentrum. Er zijn 4 pc's ter beschikking die toegang geven tot de geautomatiseerde catalogus. Ook de ontleningen gebeuren geautomatiseerd. In het open leercentrum staan een 25 tal computers ter beschikking die iedereen gratis kan gebruiken. Deze pc's zijn allemaal uitgerust met internet, officesoftware en zijn aangesloten op het central print- en kopieertoestel. Er zijn twee videotoeestellen beschikbaar voor het ter plaatse bekijken van video's uit de collectie. Gezien de doelgroep is er heel wat visueel materiaal aanwezig.

- Een infrastructuur die zich uitstekend leent voor studie, lectuur en opzoekwerk. En dat is nodig. Mensen vanuit de verschillende provincies zakken af naar Gent voor het nodige studie- en opzoekwerk. Doven, Ouders van dove kinderen, hulpverleners, professionals uit de culturele en artistieke sector, taalkundigen, studenten... zijn belangrijke doelgroepen. Ze kunnen dagelijks, behalve op zondag in de bib terecht. Op dinsdag is er een stafmedewerker aanwezig die de Vlaamse Gebarentaal beheerst en mensen begeleidt in hun zoektocht naar de juiste informatie. Het runnen van een gespecialiseerd documentatiecentrum omhelst nl. veel meer dan het uitlenen van boeken. Vaak wordt de bezoeker individueel begeleid. Daarnaast worden heel wat infovragen schriftelijk - per mail of per brief - en telefonisch behandeld. Om de info nog dichter bij de mensen te brengen is Diversus gestart met het aanmaken van een database waardoor in de loop van 2006 de diverse catalogussen op de website raadpleegbaar worden. Gezien het voorbereidend werk veel meer tijd in beslag neemt dan verwacht is dit niet gerealiseerd geworden in 2005. Voor de export van de gegevens naar de eigen databank moeten alle titelbeschrijvingen gecontroleerd en aangepast worden aan het nieuw classificatiesysteem dat in de loop van 2005 werd ingevoerd. Het nieuw plaatsingssysteem werd op basis van een numeriek stelsel uitgewerkt en maakt het terugvinden van een bepaalde titel in de rekken een stuk éénvoudiger. Daarnaast werd ook het gebruik van een enkelvoudig trefwoordensysteem ingevoerd. Naast titel, auteur en uitgever maken de trefwoorden deel uit van het zoekstelsel om in de catalogus de juiste informatie terug te vinden. Door de catalogi via internet raadpleegbaar te maken stellen we de geïnteresseerden in de

mogelijkheid om eerst thuis na te gaan welke informatie beschikbaar is, of de informatie aanwezig is of ontleend en kan men zijn bezoek hierop afstemmen.

3.2. Diversus geeft informatie, ervaringen en deskundigheid door via de uitgave en verspreiding van publicaties

3.2.1. Aanmaak nieuwe publicaties

In 2005 kwamen in samenwerking met o.a. Fevlado vzw en Academia Press Wetenschappelijke Uitgeverij een viertal nieuwe publicaties tot stand. Hierbij wordt meer en meer gekozen voor het digitaal opslagmedium: cd-rom of dvd, wat de toegankelijkheid van de publicaties voor doven en slechthorenden ten goede komt.

- dvd 'Wereld Doof'
Wereld Doof is een kortfilm gemaakt door dove leerlingen van de dovenschool Kasterlinden. De thema's zijn doofbewustzijn, dovencultuur en beeldvorming. Dove jongeren tonen hoe ze over zichzelf en de horende wereld denken (de omgekeerde wereld). De dvd 'Deaf World' is de Engelstalige versie van de kortfilm Wereld Doof.
- dvd 'Kijk eens wat we kunnen'
De dvd bevat 16 kortfilms van dove jongeren. Het resultaat van het videoproject 'Kijk eens wat we kunnen' een samenwerking tussen: Piazza Dell'Arte, Fevlado en de Vlaamse Dovenscholen van Antwerpen, Berchem, Brugge, Gentbrugge en Hasselt. Dove leerlingen maakten de films. Zij zorgden voor de inhoud en het scenario, zetten hun eerste stappen als acteur en rondden het geheel af met leuke montages.
- boek 'Leren visueel communiceren met dove baby's en peuters' (met cd-rom)
De publicatie heeft tot doel iedereen die betrokken is in de opvoeding van jonge dove en slechthorende kinderen te laten kennismaken met de pedagogische kracht van de cultuur van de stilte. Kinderen en volwassenen die geboren zijn met een gehoorverlies onderscheiden zich van horende personen door de unieke visuele wijze waarop ze in de wereld staan. Dit heeft geleid tot de creatie van unieke gebarentalen en unieke visuele culturen, die hen toelaten op een vlotte en rijke wijze contacten te leggen en informatie en kennis te delen met anderen. Het boek bevat acht lessen waarin

de deelnemers kennismaken met de visuele communicatiewijze, die eigen is aan dove personen. Uit heel wat onderzoek blijkt dat deze visuele communicatiewijze ertoe bijdraagt dat de vroegtijdige interactie tussen dove ouders en hun dove en slechthorende kinderen vlot verloopt, en dat er zich geen problemen ontwikkelen op het vlak van communicatie en taalverwerving. Het is deze visuele communicatiewijze die in dit boek aan bod komt.

3.2.2. Redactionele bijdrage in het Dovenieuws

Diversus zorgde voor een redactionele bijdrage in het tweemaandelijks tijdschrift 'Dovenieuws' van gemiddeld 4 pagina's per nummer met als vaste onderdelen:

- aankondigingen en verslaggeving van de eigen activiteiten;
- recensies van nieuwe publicaties;
- dovencultuur gerelateerde thema's;
- nieuws uit de brede sociaal-culturele sector.

3.2.3. De website www.fevlado.be

De website wordt stilaan één van de belangrijkste informatie- en communicatiekanalen van Fevlado-Diversus, met een aanbod in het Nederlands, Vlaamse Gebarentaal en heel wat beeldmateriaal. Met een gemiddelde van 500 unieke bezoekers per dag wordt hiermee een grote nood gelenigd. De informatie is up to date en wordt wekelijks geactualiseerd. In 2005 werd SODAC gelanceerd, de archiefdatabank waardoor de catalogus van het archief on line te raadplegen is. Deze databank zal in de loop van 2006 uitgebreid worden met de catalogussen van het documentatiecentrum.

3.2.4. E-post

Belangrijke aankondigingen, waaronder Werelddovendag en de lezing van Corrie Tijsseling, kwamen op geregelde tijdstippen terecht in de mailboxen van de gratis abonnees.

3.2.5. Samenwerkingsverbanden

Diversus is betrokken bij netwerken of samenwerkingsverbanden met ervaringsdeskundigen, wetenschappers en/of belangengroepen: Fevlado, DAF, VGTC, werkgroep dovencultuur CORA,

V.U.B., C.V.O.- vspw Gent, educatief theatergezelschap Larf! VHS Zuid-West Vlaanderen en Oost-Brabant.

Diversus was in 2005 betrokken bij het overleg tussen diverse organisaties uit de Dovengemeenschap in het kader van het ijveren voor de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal. De petitie die op wdd 2004 gelanceerd werd kende met 71.330 handtekeningen een groot succes. In 2005 werd het lobbywerk verder gezet. Met betrokken partners werd een dossier aangemaakt over het belang en de betekenis van de erkenning van de Vlaamse Gebarentaal en op 21 april 2005 vond een hoorzitting plaats voor de parlementsleden van de commissie cultuur, sport, jeugd en media. Het vertrouwen is groot dat in de loop van 2006 de culturele erkenning via decreet volgt.

Ook buiten de Dovengemeenschap is netwerking van cruciaal belang. In de loop van 2005 zijn de eerste contacten gelegd met Volkshogescholen in het kader van het toegankelijk maken van het reguliere vormingsaanbod en een uitbreiding van het bestaande aanbod met dovencultuur gerelateerde thema's.

Ook vanuit de sector van de podiumkunsten wordt stilaan een brug geslaan naar de Dovengemeenschap. De samenwerking met het educatieve theatergezelschap Larf! is hiervan een uitstekend voorbeeld. Deze leidde tot een uniek sociaalartistiek project voor Dove jongeren.

3.2.6 Diversus verspreidt informatie, ervaringen en deskundigheid via evenementen en manifestaties

Op 8 april 2005 organiseerde Fevlado-Diversus een lezing en debat rond de opvoeding van het dove kind. Aan het woord kwam Corrie Tijsseling die met haar eindscriptie pedagogiek Van Deafheid naar Deafhood. Een ander perspectief op dove kinderen, afstudeerde aan de Universiteit van Amsterdam. De infoavond werd aangekondigd op de website en in het Dovennieuws, verspreid via E-post en via een persbericht de wereld ingestuurd. 91 mensen woonden de lezing bij.

In haar scriptie neemt Tijsseling afstand van de omschrijving prelinguaal doof en wordt het belang van het gebruik van gebarentaal bij de opvoeding van dove kinderen duidelijk gemaakt. De onderzoekster lanceert ook een belangrijk nieuw begrip 'deafhood', het proces van de identiteitsontwikkeling waarbij doofheid als een onmisbaar kenmerk deel van

uitmaakt. Hierbij is het van groot belang dat ook ouders het Doof zijn positief waarderen, zich richten op wat hun kind kan en hem of haar toegang verschaffen tot de Dovengemeenschap. Ook de Dovengemeenschap heeft een belangrijke rol te spelen. Zij moet haar deuren openzetten voor horende ouders en zelf actief contact met hen zoeken.

Projectwerking 2005: Onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap & Uitbouw archief van de Vlaamse Dovengemeenschap

1. Onderzoek naar de geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap: 3^e projectjaar

De archiefbezoeken in het kader van het onderzoeksproject 'De geschiedenis van de Vlaamse Dovengemeenschap' werden zo goed als afgerond, op enkele uitzonderingen na (2006: details controleren, hiaten opvullen, enz.). We namen nog een aantal bronnen door en legden zich toe op (vnl. internationaal getinte) literatuurstudie.

In de loop van 2005 onderhielden we, na opmaak van een begroting, contacten met uitgeverijen en een graficus voor de opmaak van het boek en de dvd.

De samenstelling van de dvd werd voorbereid. Dit gebeurde door het bekijken van alle opgenomen interviews – waarvan een aantal nog plaatsvonden in 2005 - en de selectie van relevante fragmenten. (de digitale dragers werden op VHS overgezet om de gesprekken te kunnen bekijken). Zo 'n 40 uur aan opnamemateriaal reduceerden we op die manier tot een vijftal uur, die stap voor stap werden geanalyseerd en vertaald. Dit gebeurde door Diversus zelf, af en toe bijgestaan door een dove freelance medewerker. Hoogstwaarschijnlijk zal er, na een eindselectie, ongeveer een uur à anderhalf uur aan beeldmateriaal verwerkt worden. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de vertaling.

Het concept van de dvd ziet er als volgt uit : elk hoofdstuk van het boek (b.v. 'Interbellum') krijgt een vertaling in Vlaamse Gebarentaal (VGT). Dit gebeurt niet door Diversus, daarvoor beroepen ze zich op een dove medewerker. De sollicitatieprocedure werd eind 2005 opgestart (uitnodigen kandidaten, opname proefhoofdstuk, voorleggen van opnames aan dove bestuursleden). Momenteel wachten we het verdict van het bestuur en de stuurgroep geschiedenis af en op die basis zal begin 2006 de beste kandidaat geselecteerd worden. De inhoud van de naar VGT te vertalen fragmenten strekt zich uit over 'de rode draad' van het boek, die in de tweede helft van 2005 werd geschreven. Op dit moment zijn we nog enkele details

aan het bijsturen.

Naast een dvd in VGT staat er ook een schriftelijke publicatie op stapel. In 2005 startte het schrijfproces. Concreet houdt dit in: samenvattingen doornemen, teruggrijpen naar bronnen, uitdenken van concept, verbanden leggen, hypothesen formuleren/bijsturen en een eerste kladversie neerpennen.

Ook gingen de voorbereidingen voor het historisch congres in december 2006 van start (contacteren van en corresponderen met potentiële sprekers (Harlan Lane (VS), Tiina Naukarinen (Finland) en Joe Murray (VS)), opmaken begroting, vastleggen zaal, voorbereiden programma enz.).

In de marge :

- lezingen (b.v. cursus dovencultuur Nowedo)
- feedback aan andere onderzoekers (Goedele De Clerck, UG)
- subsidieaanvraag Vlaamse Gemeenschap (reiskosten sprekers congres)
- opvolgen Mediargus en archief tijdens afwezigheid van archivaris (juni-september)
- briefwisseling m.b.t. het project (cf. vastleggen data interviews, archiefbezoeken, inhoudelijke vragen, pogingen om inzage te krijgen in privé-archieven)
- vergaderingen m.b.t. project
- verslagen voor Vijftact en Provincie O-VI.
- bekijken subsidiemogelijkheden studietrip Finland (bezoek Fins Dovenmuseum, gepland in de zomer van 2006)

2. Project 'Uitbouw archief van de Vlaamse Dovengemeenschap'

- Wissel
In 2005 greep een personeelswissel plaats. Filip Van Tricht verliet het archiefproject. Op 24 oktober kwam Bram Beelaert in zijn plaats.
- Continuïteit
Een belangrijke prioriteit voor 2005 bestond erin de continuïteit van de archiefwerking te verzekeren. In het begin van het jaar werd een verlenging van het project met een derde fase nagestreefd en bekomen. Na zo'n derde fase is een verdere projectverlenging echter niet meer mogelijk. Om daar op te anticiperen werd al op het einde van 2005 begonnen met een eerste studieronde op zoek naar andere invalshoeken om de archiefwerking verder te zetten. Relevante literatuur over de

- regelgevingen ter zake werd doorgenomen, en er werd informatie verzameld tijdens gesprekken met mensen uit de archiefsector die zich bezighouden met beleid.
- **Ontsluiting**
Het ontwerp van de archiefdatabank werd in 2005 voltooid. De invoermodaliteit voor archieven werd gefinaliseerd en er werd een on-line zoekfunctie ontworpen om de databank via het internet te kunnen bevragen. Die applicatie laat toe om langs twee wegen de databank te consulteren: via een zoekterm en via de structuur van het archief.
Er werd ook een aanvang genomen met het on-line brengen van het register zelf. De beschrijving van een archief kan maar op het internet vrijgegeven worden eens de toestemming is verkregen van de eigenaar. Op het einde van 2005 waren de archieven van Fevlado, Fevlado-Diversus en Fevlado-Passage on-line te raadplegen. De databank kreeg ook een eigen naam: Sodac. Dat is de afkorting van Systeem voor de Ontsluiting van Documentatie en Archief in verband met de Cultuur van doven. Sodac werd op de website van Fevlado gepresenteerd met een handleiding in het Nederlands en in de Vlaamse Gebarentaal. Eind 2005 werd begonnen aan het ontwerp van de databanken voor het documentaire materiaal. Uiteindelijk doel is om te komen tot één centraal systeem dat zowel hedendaags en historisch bronnenmateriaal over doofheid toegankelijk maakt, en waarbinnen de verschillende collecties in relatie tot elkaar kunnen bevroegd worden.
 - **Dovenclubs**
Een belangrijke tijdsbesteding tijdens de tweede fase betrof de archieven van regionale en lokale dovenorganisaties, en met name de verdere archiefprospectie bij de bij Fevlado aangesloten dovenorganisaties, in samenwerking met de medewerkers van het geschiedenisproject. Het merendeel van die organisaties, inbegrepen de zes grotere regionale dovencentra, zijn geprospecteerd. Dat wil zeggen dat Fevlado-Diversus een indicatie heeft van de archieven die ze in huis hebben. Die informatie wordt pas vrijgegeven na de toestemming van de eigenaars. In het najaar van 2005 werd begonnen met concrete ondersteuning van de dovencentra om hun archief te bewaren en te beheren. Dit gebeurt aan de hand van bezoeken ter plaatse: enerzijds om de specifieke situatie en noden te leren kennen, en anderzijds om een eerste voorstelling te geven van eventuele opties binnen het kader van de algemene problematiek.
 - **Contacten binnen de archiefsector**
In 2005 werden acties ondernomen om het project sterker in te bedden binnen de professionele Vlaamse Archiefsector. Er werd beslist om een stuurgroep samen te stellen, en in samenwerking met de Provincie Oost-Vlaanderen werd een lijst opgemaakt met aan te schrijven kandidaat-leden. Daarnaast werden de contacten met enkele belangrijke actoren binnen de sector aangescherpt:
 - De samenwerking met *Archiefbank Vlaanderen* werd verder uitgediept. Fiches die verschillende archieven uit de Dovengemeenschap op bestandsniveau beschrijven werden ingevoerd. Op 17 april werd de OPAC van Archiefbank geactiveerd en kon begonnen worden met het stelselmatig vrijgeven van de ingevoerde data, na de toestemming van de betrokkenen.
 - De reeds bestaande contacten met *Culturele Biografie Vlaanderen (CBV)* werden verder opgevolgd. In december vond een ontmoeting plaats waarin aan het CVB een stand van zaken werd voorgelegd omtrent het archiefproject. De CBV werd bevroegd over subsidiemogelijkheden voor een toekomstige permanente archiefwerking, en er werden afspraken gemaakt in verband met de opvolging van eventuele subsidieaanvragen van Fevlado-Diversus.
 - Er werd contact opgenomen met de *VVBAD*. Dat resulteerde in een ontmoeting waarbij de werking van Fevlado-Diversus, en in het bijzonder het archiefproject, werd voorgesteld. De VVBAD werd bevroegd over subsidiemogelijkheden voor een toekomstige permanente archiefwerking. De VVBAD gaat in de toekomst Fevlado-Diversus mee betrekken bij onderzoeken naar de noden in het veld.
 - **Varia**
Tot slot werd in het kader van het archiefproject:
 - wekelijks een persoverzicht over

doofheid op basis van de mediadatabank Mediargus opgemaakt en verspreid.

- data over de verspreide artikels ingevoerd en bijgehouden in een Access-databestand
- de volledige artikels gedownload en opgestuurd naar wie daar om vroeg
- binnengekomen tijdschriften afgestempeld, in de databank ontsloten en ter consultatie gelegd in de tijdschriftenhoek
- archief in ontvangst genomen en gestockeerd op de archiefzolder
- een procedure en formulier ontwikkeld om archief in ontvangst te nemen, met aandacht voor duidelijke afspraken tussen Fevlado-Diversus en de schenker/ in bewaargever
- de boeken die als werkmateriaal door het personeel gebruikt worden, werden in Sodac ingevoerd en van een ID nummer voorzien